

СТАНОВИЩЕ

**От проф. д-р Иван Гатев Марков,
ВТУ „Св. св. „Кирил и Методий“
Член на научното жури, Заповед РД 38-673/04.12.2018г. на Ректора на
СУ „Св. Климент Охридски“
за дисертационния труд на докторант Иван Николаев Николаев**

Научна област на ВО : 4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление: 4.4. Науки за земята

Научна специалност: Икономическа и социална география,,

Тема на дисертационния труд: „Бежанските потоци към България и опасност за националната сигурност“

Научно звено: Катедра „Регионално развитие“ , Геолого-географски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“

Данни за докторанта

През периода 2009-2012 г. Иван Николаев Николаев завършва Международен Банков Институт / НБУ/ специалност Банков мениджмънт – магистър по Банков мениджмънт. Докторант Иван Николаев завършва магистърска програма „Регионално развитие и политика“ - /Регионална сигурност/ към катедра „Регионално развитие“, Геолого-географски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“.

Данни за докторантурата

Със заповед РД 20-1140 на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, Иван Николаев Николаев е зачислен на редовна докторантура в ПН 4.4. Науки за земята /География на населението и селищата/ към катедра “Регионално развитие“ считано от 15.07. 2014г. до 15.07. 2017 г. За научен ръководител е определен проф. д-р Петър Славейков.

Със заповед РД 20-1007 от 12.07. 2017г. поради изтичане на срока докт. Иван Николаев е отчислен с право на защита. Със заповед РД 38-435 от 27.08. 2018 г. на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ във връзка с обсъждане на дисертационния труд на тема „Бежанските потоци към България и опасност за националната сигурност“ катедрения съвет разширен с хабилитирани преподаватели от други катедри и висши училища. На заседание на катедра „Регионално развитие“ се предлага да бъде открита процедура за публична защита на дисертационен труд на тема „Бежанските потоци към България и опасност за националната сигурност“ за придобиване на ОНС доктор на Иван Николаев.

Данни за дисертационния труд

Темата е актуална с оглед теоретичното и практическо значение на резултатите от изследването. В дисертационния труд е направен сполучлив опит за изследване и

сравнителен анализ на бежанските потоци и опасността, която създават за националната сигурност на Република България и необходимостта от системен анализ и научно разработване.

Докторанта отбелязва че Европейската мигрантска криза от 2015г. е събитие с исторически мащаби и дългосрочно влияние върху Европейския съюз и особено върху някои страни членки, между които и България. Според него необходимо е на първо място да се разграничи бежанската вълна, предизвикана след Арабската пролет и Гражданската война в Сирия, спрямо систематичните човешки потоци от икономически мигранти с произход страните от Близкия Изток към развитите страни членки на ЕС като Германия, Австрия и др. Припокриването на термините „бежанец“ и „нелегален мигрант“ е ключов проблем в обществената сфера и неговото изясняване и решаване е в основата на справянето с цялостния проблем.

Според автора, глобалната стратегия на ЕС – финансиране на държавите около границите на съюза, срещу ангажимента да не допускат нелегални мигранти е работеща. Обекта и предмета на изследването са ясно формулирани.

Целта на изследването е да докаже, че нелегалните миграционни потоци представляват реална опасност за националната сигурност на Република България. Тя се ревалвира чрез изпълнение на три основни задачи. Основна теза на дисертационен труд кореспондира с целта и задачите на изследването. Използваната методика включва широк набор от методи които са в пълно съответствие с използваните подходи при провеждането на изследването. Направен е задълбочен литературен обзор на изследвания проблем.

Дисертационният труд е с обем от 195 страници групирани в увод, три глави, заключение и използвани източници. Към изследването са приложени 4 карти, 4 таблици и 13 диаграми. Използваните източници са 125, от които 94 са на кирилица, 16 на латиница, 15 интернет адреса.

Докторанта прави детайлен анализ на понятията използвани за формулиране на проблема. Дефинират се основни понятия използвани в изследването както в законодателството на Европейския съюз, така и в българското законодателство. Според автора с оглед на нормативната рамка в Република България могат да се разграничат четири основни вида международна закрила. Нормативната база на Република България дава няколко изчистени дефиниции на понятия, които са използвани в научното изследване от докторанта.

Изяснява се съотношението „терминологичната рамка - конкретния времеви период, който е разгледан в рамките изследването“. Анализирано е състоянието на националната сигурност в България за този период и заплахите и опасностите за нея. Анализът е подкрепен с приложена извадка от Стратегията за национална сигурност на Република България приета от Министерски съвет през 2011г. Анализират се статистическите данни за миграционния натиск по границите на Република България в периода 2013-2016г.

Данните показват, че единствената страна, в която реално има гражданска война е едва на трето място по брой лица потърсили международна закрила у нас, като броят им е близо три пъти по-малко от основната страна „донор на мигранти“. Авторът стига до извода

че страната е пред сериозен натиск от нелегални имигранти, предизвикан в по-голяма степен от икономически причини, отколкото от военен и политически конфликт.

Във втората глава на дисертационния труд авторът е направил сполучлив опит за исторически обзор на няколко от най-значимите примери за миграционни вълни, които са оказали и най-сериозно влияние върху Европа. Анализират се политики на страните членки на ЕС засегнати от миграционния натиск.

Докторанта стига до извода че мигрантската криза през 2015г. е най-яркото доказателство за „тромавата и мудна система на европейските институции“.

В трета глава докторантът логически насочва изследването към ключови проблеми които имат и приложно значение. Направен е детайлен анализ на мерките и стратегиите, които предприемат българските институции в отговор на миграционния натиск. Сравнителният анализ с различните държави посочени преди това в изследването, като основни носители на трите генерални типа поведение, дава възможност да се направят изводи до колко успешна е политиката на България. Разработен е и сценарии за нови миграционни кризи, според тяхната продължителност и според опита, който страната има от Европейската мигрантска криза от 2015 г.

На база налична информация в дисертационния труд е разработен проект - колко би струвала ефективна „умна“ ограда на Унгария, ако се реализира на българска територия.

Анализите, доколко е полезна миграцията за демографската криза у нас показват че имиграцията като цяло оказва положителен ефект върху възрастовите характеристики на бъдещото население на България, но в краткосрочен и средносрочен план. Според докторанта политиката на ЕС за „задържане“ в близост до зоните на конфликт е най-реалистичната тема, по която страната ни може да работи за решаване на проблема в дългосрочен план. Функционирането на фонда на ЕС за африканските държави е добро начало на стратегията за задържане на миграционните потоци в близост до страните им на произход и съответно далеч от територията на ЕС и България.

Това аргументира актуалността на дългосрочния сценарий разработен в дисертационния труд и възможните решения.

Приноси в дисертационния труд

В процеса на решаване на задачите, произтичащи от формулираната цел на изследването докторанта самостоятелно очертава следните научни и приложни приноси:

- ✓ Систематизиран е и е представен основният понятийно – терминологичен апарат, съпътстващата нормативна база и методите за оценяването на бежанските потоци като опасност за националната сигурност на Р България.
- ✓ Направен е детайлен анализ на разходите за построяване на защитно съоръжение по границата на България с Турция. Разработен е модел за реализация на защитно съоръжение подобно на това в Унгария с възможностите на българската държава.

- ✓ Извършен е критичен анализ на стратегиите на европейското и национално законодателство свързани с миграционните процеси, доказващи твърдението, че интеграцията на мигранти ще оказва незначително позитивно влияние върху демографската криза в България.
- ✓ Анализирани и преосмислени са съвременните аспекти на миграционните процеси и е структурирана теза, че потенциалните бъдещи кризи са с произход Африка.

Други изисквания към дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа оригинални научни и научно приложни резултати. Определено може да се приеме, че те са лично дело на автора. Изложението е ясно и богато илюстрирано. Разработката е апробирана. Части от дисертационния труд са публикувани в специализирани научни издания и са представени на национални и международни научни форуми. Настоящото изследване разкрива нарастващата роля и значение на анализа миграционните процеси насочени към България.

Докторант Иван Николаев Николаев прилага към дисертацията една публикации, която отразява целенасочено части от дисертационния труд и му осигуряват публичност. Авторефератът отразява коректно и точно съдържанието на дисертационния труд.

Критични бележки

- В част от приложените карти, таблици диаграми липсва информация / наименование, източници на информация/;
- Допуснати са правописни и стилистични грешки;

Заклучение

Представеният дисертационен труд представлява напълно завършено самостоятелно и задълбочено научно изследване. За постигане на целта и задачите на изследването са приложени съвременни подходи и методи. Получените резултати имат научен и научно-приложен принос. Убедено предлагам на Уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Иван Николаев Николаев в Научна област на ВО: 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление:4.4. Науки за земята, Научна специалност: Икономическа и социална география

27.01. 2019 г.

(проф. д- р. Иван Марков)